

PIEF-mytt

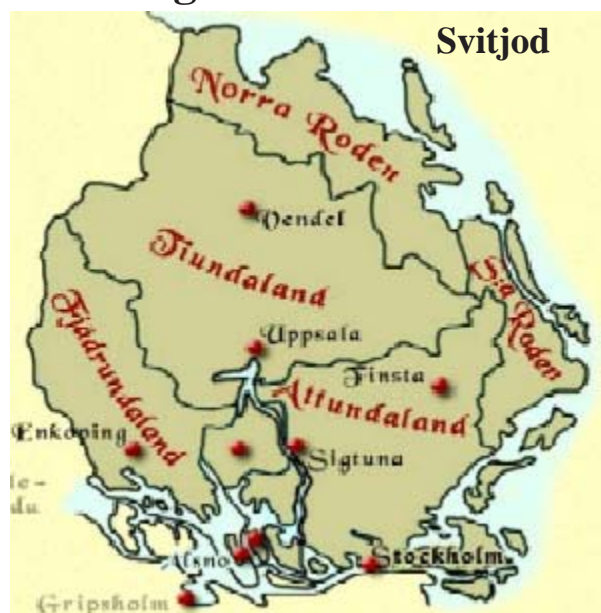
PERSON- och LOKALHISTORISKT FORSKARCENTRUM OSKARSHAMN

Från Svitjod till Sverige

Ursprunget till det land vi i dag kallar Sverige kan vi hitta i det gamla Svitjod. Det omfattade det område, där svearna bodde för ca 1 000 år sedan. Det landet såg emellertid annorlunda ut än det land, där vi nu bor.

I Svitjod härskade hedendomen och området styrdes av svaga kungar, som lätt kunde avsättas av storbönderna och offras till gudarna, om landet drabbades av dåliga skördar eller andra olyckor. Vilken gud man offrade till var en privatsak. Det fanns inga krav på religiös likformighet.

På isländska heter namnet på Sverige än i dag Svitjod, och på de flesta andra språk benämns landet med varianter av Svitjod, som egentligen betyder ”hos svitjodborna”.

I början på medeltiden hade den katolska kyrkan vuxit sig stark i Europa. Nu ville den erövra hedendomens sista fäste uppe i norr. För den skull behövde den liera sig med en stark kungamakt. Uppe i Svitjod fanns maktlystna män, som gärna sökte stöd hos den mäktiga katolska kyrkan. En av dem var Birger Jarl. Med kyrkans hjälp besegrade han den gamla tidens förespråkare och skapade ett starkare land med Stockholm som huvudstad. Första gången namnet på landet Sverige (Swerighe) finns nedskrivet hittar vi i ett brev utfärdat i Kalmar 1384.

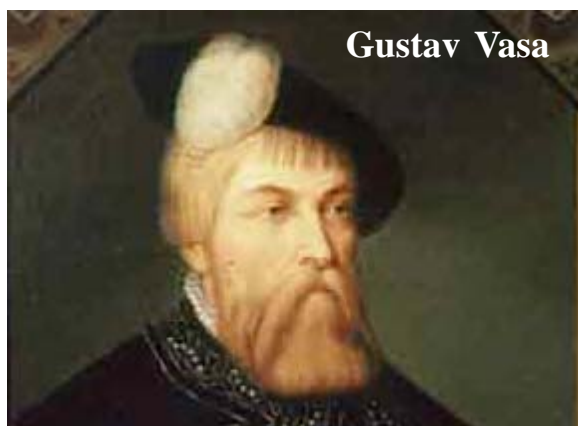
Birger Jarl

I mitten på 1500-talet hade kungamakten blivit så stark, att den kunde frigöra sig från den katolska kyrkan. När Gustav Vasa införde arvrrike 1544 skapade han slutgiltigt den starka monarki, som vi känner från vår historia. Som den realpolitiker han var förstod han, att ett starkt land och en stark monarki också behöver en stark kristendomen.

Det Sverige vi känner i dag skulle inte ha kunnat uppstå med den svaga kungamakt och den religiösa splittring, som fanns i det gamla Svitjod.

Gustav Vasa

Kallelse

PLF i Oskarshamn håller Föreningsmöte

i våra lokaler på Kyrkogårdsgatan 11
lördagen den 19 november klockan 14.00

Mötesförhandlingar

Efter mötesförhandlingarna berättar Peter Danielsson om Kalmarkriget
med avseende på Aspelands, Sevede och Tunaläns härad

Välkomna Styrelsen

PLF:s styrelse och uppdrag under verksamhetsåret 2011/2012

Namn	Uppdrag	Telefon	E-post
Sam Blixt	ordförande, dataansv.	0491 - 151 28	sam.blixt@telia.com
Anders Thunberg	v. ordf, redaktör	0491 - 76 64 11	anders.0491766411@telia.com
Leif Rydström	sekreterare	0499 - 131 88	leif.rm@telia.com
Edith Carlsson	v. sekr., ansv. brevfr.	0491 - 930 14	elga@telia.com
Anders Rotviker	kassör	0491 - 620 11	anders.rotviker@telia.com
John-Olof Dillström	v. kassör	0491 - 919 22	j-o.d@hotmail.com
Britt Maria Ekstrand	ansv. mailfrågor, dataansv.	0491 - 186 55	bm.ekstrand@telia.com
Birgitta Dahleman	biblioteksansvarig	0491 - 181 01	b.dahleman@hotmail.com
Gunnar Håkansson	styrelseledamot	0491 - 175 83	gunnar.hakansson@telia.com
Ingvar Andersson	suppleant	0491 - 183 59	tw975@telia.com
Ulf Waltersson	suppleant	0490 - 720 68	ulf@waltersson.com
Sven-Åke Fogelqvist	suppleant	0491 - 154 93	
Ingvar Karlsson	valberedning	0491 - 180 22	ikn@telia.com
Bernt Johansson	valberedning	0491 - 333 65	bejo2@tele2.se
Christina Dannesäter	valberedning	0491 - 240 47	christina.dannesater@hogsby.net
Morgan Corneteg	hemsida och CD-skivor	0491 - 774 38	morgan.corneteg@telia.com

PLF-nytt, medlemstidning för Person- och Lokalhistoriskt Forskarcentrum, Oskarshamn.

Utkommer fyra gånger per år. Upplaga 1 900 exemplar.

Manus till artiklar och andra skriftliga bidrag sändes till

PLF, Box 23, 572 21 OSKARSHAMN

eller **E-postadress: anders.0491766411@telia.com**

PLF har också en hemsida **www.plfoskarshamn.se**

Bidrag kan också sändas till e-postadress: **info@plfoskarshamn.se**

Utdrag ur artiklar får göras med angivande av källa och författare.

PLF-nytt nr 100 utkommer den 25 januari

I redaktionen: Anders Thunberg (ansvarig utgivare). Övriga styrelsemedlemmar deltar i det redaktionella arbetet.

Ordförande har ordet

Nu börjar vi känna av höstvädret och att vintern är på väg.

Själv tänker jag tillsammans med mina barn besöka en ny plats, nämligen Tokyo i Japan.

Arbetet med nya hemsidan är snart klart. Kom gärna med synpunkter på hemsidan, vad som är bra och mindre bra.

Vi får ibland frågor om åldersfördelningen bland medlemmarna i PLF. Därför kommer här en lista där man kan se hur fördelningen ser ut.

En annan fråga är var i landet medlemmarna är bosatta och även var det tjugotal medlemmar som är bosatta utomlands bor. Vi kommer i nästa PLF-Nytt med en sådan redovisning.

Födda	Procent
1910-1919	1
1920-1929	9
1930-1939	28
1940-1949	35
1950-1959	16
1960-1969	8
1970-1979	2
1980-1989	1

Vi tackar de medhjälpare som bidrar till att databasen blir större och bättre, men önskar gärna flera medhjälpare. På hemsidan under pågående arbeten ser man vilka som jobbar med olika församlingar. Kontakta mig om Du är villig att hjälpa till.

Sam Blixt

Demonstrationer av släktforskning med hjälp av CD-skivor, Internet mm

Hornmarken, Horn den 9 juli, Sam Blixt och Inga Linde.

Släktforskardagarna i Norrköping, den 27-28 augusti, Ingvar Andersson, Sam Blixt, Britt Maria Ekstrand, J-O Dillström och Anders Thunberg.

Reumatikerföreningen, Folkets Park, Oskarshamn, den 13 september
Sam Blixt

DigiDel, Möjligheternas rum, Biblioteket, Oskarshamn, den 21 september
Sam Blixt, Britt Maria Ekstrand, Anders Rotviker och Ulf Waltersson.

Kommunals Pensionärsförening, Biblioteket, Oskarshamn den 26 september, Sam Blixt

Café Annorluna – Släktforskarresor till USA, Församlingshemmet,
Korsberga, den 4 oktober, Sam Blixt

Bondens Torg, Virserum, den 16 oktober, Sam Blixt

Kalmarkriget, fortsättning

Här fortsätter Anders Rotviker sin skildring av Kalmarkriget

Under vintern upprustades krigshärarna på båda sidor. Den nya kungen Gustav II Adolf begav sig i mitten av januari till Ryssby för att därifrån företa ett snabbt slag mot Kalmar. Den kommande vintern lade sig isen över Kalmarsund, varvid fienden från Kalmar ständigt gjorde räder över till Öland, bland annat för att komma över förnödenheter. Hammarskjöld lät sätta ut vakter efter stränderna för att hindra fienden från att komma iland. Anders Bille, som var Kristians ståthållare på Kalmar slott, försökte vid flera tillfällen att driva undan svenskarna genom att gå över isen, men strandvakterna larmade i tid så att fienden slogs tillbaka.

Under följande vinter minskade den danska aktiviteten, vilket kanske bidrog till att invagga det svenska gränsförsvaret i en falsk säkerhet. Längs infartsvägarna från Danmark hölls i första hand manskap ur det lokala bondeuppbådet vakt vid de uppkastade bråttarna. Så var fallet nere vid Bjällerhult i Almundsryds socken, där vägen från Villands härad passerade riksgränsen. Men den 20 januari stod det klart för gränsvakten att en dansk styrka på närmare 3000 man stod i begrepp att rycka in i Värendsbygden. Tidigt följande dag tog anfallet sin början. Bortsett från besättningen på Kronoberg var bygden helt blottad på reguljärt krigsfolk och därför beordrade Kronobergsfogden bondeuppbådet i Värend att gå man ur huse och samlas vid Jät.

Den danska styrkan, som enbart bestod av kavalleri nådde i snabba marscher norrut, över sjön Åsnens frusna vatten, Kalvsvik och Vederslöv. Redan den 24 januari var den framme i Växjö. Den planerade samlingen av bondeuppbådet i Jät och ett försök att etablera en försvarsställning vid Aggabro var därmed omintetgjord. Istället sökte danskarna genom ett snabbt anfall överraska försvararna på Kronoberg. När detta misslyckades nöjde man sig med att bränna ner slotets ladugård och även de sex gårdarna i Hovs by. Samma öde drabbade Växjö stad, där alla borgarhusen utom fyra brändes ner jämte biskopens och domprostens gårdar. Domkyrkan undgick denna gång att brännas liksom skolhuset, men all inredning plundrades eller förstördes.

Under återtaget, som först drabbade socknarna kring sjön Salen och därefter området kring vägen ner genom Allbo härad, brändes och plundrades gårdarna systematiskt. Förutom ödeläggelsen i Växjö stad, lämnade danskarna drygt 200 brända och skövlade går-

dar efter sig. Nära Blädinge kyrka drabbade de samman med en större styrka uppbådade bönder från norra Allbo och dödade minst 50 man.

Den unge svenske kungen Gustav II Adolf hade tämligen omgående fått rapport om det danska anfallet i sitt högkvarter norr om Kalmar. Han bröt snabbt upp med en styrka på 3000 man och satte sig i marsch mot Växjö. Den 3 februari nådde han fram till området kring den nerbrända staden och tog sitt kvarter på Ekesas prästgård i Gårdsby socken, där han också träffade Växjöbiskopen Petrus Jonae. Här beslöt han också att omgående rikta ett vedergällningsanfall mot Skåne.

I snabba marscher i spåren efter de danska trupperna tågade han ner mot gränsen längs vägen genom Virestads socken. Den 5 februari passerades det gamla gränsmärket Bråtabäck och under den följande veckan drabbades socknarna i Helgeådalen av våldsamma härjningar, som också uträcktes till staden Vä, vilken aldrig mer skulle resa sig ur askan. 24 socknar blev på fram och återvägen skövlade med eld och svärd.

Natten mellan den 10 och 11 februari hade kungen och hans här kommit till Vittsjö efter en övernattnings i Rommentorp. Hären övernattade i kyrkan den kalla natten medan kungen och hans officerare tillbringade natten i någon av byns tre gårdar. På förmiddagen hade en del av hären gett sig iväg mot gränsen till Småland medan kungen, officerarna och en del av hären gav sig tid att vila några timmar.

Från olika håll anföll danskarna kyrkan och bondgårdarna och hela den svenska hären fick brådska fly därifrån. Själva slaget mellan de båda härnarna stod vid Skansen, där upp emot 1300 soldater från de båda sidorna drabbade samman på en äng. De flyende svenskarna gav sig norrut förbi Skansen mot Dragsån, där den enda säkra överfarten var möjlig.

Vattendjupet på denna plats var omkring en halv meter men tämligen strömt. Bron över ån var besatt av danska trupper, varför kungen och hans följe red över isen i anslutning till bron. Där brast isen över det strömmande vattnet och kungen och hans häst hamnade i vattnet. Ryttaren Tomas Larsson fanns i närheten och lyckades rädda kungen medan hästen blev kvar i vattnet. Med en lånad häst tog sig kungen upp till säkerheten i Markaryd. Den 15 februari anlände kungen till Jönköping.

Kung Kristian gav sig iväg från Varberg den 25 januari

med en här på 2 500 man mot Gullbergs fäste vid Göta älv, inte långt ifrån Älvsborgs fästning och Nya Lödöse. Den 27 januari försökte danskarna att inta fästet Gullberg, vilket dock misslyckas, eftersom svenskarna stod emot fem stormningsförsök på sex timmar, något som torde vara unikt, åtminstone i nordisk historia. En anledning att det inte går så bra för danskarna är, att de saknade belägringsartilleri.

Efter det att danskarna hade misslyckats vid Gullberg intog de Lödöse, slog ihjäl all manlig befolkning och insatte en dansk besättning i staden. Efter detta blodbad gick danskarna upp i Västergötland mot Skara. Innan dess hade de ödelagt sydvästra delen av landskapet. Skara satte man eld på, och när danskarna lämnade staden fanns bara domkyrkan och ett eller annat hus kvar. Därefter drog sig danskarna tillbaka till Halland.

Hertig Johan hade fått reda på att danskarna befann sig söder om honom på väg mot Halland. Hertigen gav sig då efter fienden på en sydligare väg och kom till Gärdhem, där han trodde att danskarna skulle gå fram. Men danska spejare hade upptäckt svenskarna och Kristian tog en annan väg förbi Gärdhem och gick mot Bohus. Hertigen hann upp den danska kolonnen och anföll. Svenskarna förlorade 200 man och fyra kanoner under anfallet. Detta avskräckte inte hertigen, som beslöt att som hämnd för ödeläggelsen i Västergötland på samma sätt ödelägga Halland. Över Bollebygd gick marschen ner i Viskans dalgång mot Varberg, som den 20 februari intogs och brändes ner.

Dagen därpå marscherade svenskarna mot byn Mäshult vid Kölleryds hed för att vila för natten. När Kristian fick reda på att hertig Johan befann sig vid Mäshult, gjorde han en forcerad marsch för att hinna ifatt hertigen, vilket skedde dagen därpå. Trots att både hästar och ryttare borde vara slutkörda efter den långa mar-

Kalmarkriget illustrerat på en 1800-talsgobeläng, tillverkad som kopia på en 1600-talsgobeläng

schen, gick Kristian med sin vanliga frejdighet omedelbart till anfall mot svenskarnas fördelaktiga position. Det svenska kavalleriet gick fram mot fienden i galopp och kastade tillbaka danskarna efter en blodig strid man mot man. Under tiden sköt musketerarna de danskar som kom i deras sikte.

Det blev en kort men intensiv strid. Kung Kristian, som inte sparade sig, fick sin häst skjuten under sig och kastade sig upp på en reservhäst. Det var mycket nära att han för tredje gången under detta krig hade blivit tillfångatagen. Någon längre förföljelse av det danska kavalleriet var meningslös i det mörker som började falla. På fältet låg drygt 200 döda danskar och en handfull svenska soldater. Följande dag drog hertig Johan med sina trupper upp i Västergötland för att möta kungen, vilket kom att äga rum i Svenljunga. Den 26 februari återtar svenskarna staden Nya Lödöse, varvid de utländska legoknektarna skonas, men 300 norrmän slås ihjäl. Nya Lödöse brändes därefter ner. Sedan gick marschen till Kungälv, som också brändes ner. Turen kom sedan till Uddevalla.

I början på april bröt danskarna upp från sina vinterläger och marscherade till Helsingborg där Kristian mönstrade dem. Själv tog han befälet över den avdelning på 10 000 man som skulle gå mot Älvsborg, medan den andra på 8 000 man under Gert Rantzau skulle ta Öland. När båda avdelningarnas mål var tagna skulle de stråla samman i Jönköping för att gå mot Stockholm. Den 5 maj landsteg Kristian med 5 000 man vid Göta Älvs mynning medan resterande 5 000 man var på marsch upp genom Halland. Arbetet med belägringen av Älvsborgs påbörjades snabbt med att man skar av alla förbindelser mellan fästningen och omgivningen och grävde löpgravar och anlade kanonbatterier. Fästningens fasta försvar var mycket stark, men besättningens antal otillräckligt. Kommendanten Olof Stråle hade bara 600 man till sitt förfogande för att motstå den danska hären, som bestod av 34 infanterikompanier, tolv kavallerienheter samt ett dragonkompani.

Den 13 maj börjar beskjutningen av fästningen och den 22 maj hade det danska artilleriet skjutit en kraftig bräsck i muren och skadat huvudtornet och man förberedde en stormning. Sedan svenskarna vägrat att förhandla går danskarna till storms den 23 maj. Den 24 maj dagtingar de 260 kvarvarande svenskarna och får fritt avtåg från fästningen. Den 1 juni erövrade danskarna Gullbergs fäste, som senare förstördes och uppbrändes.

I början på maj gick en dansk styrka mot Ryssby. De

tog snabbt brohuvudet söder om Ryssby och vände sig sedan mot själva skansen. Efter en blodig strid drog sig svenskarna tillbaka och skansen föll i danska händer. Den svenska garnisonen drog sig norrut mot Ålem, men danskarna följde efter och den svenska truppen gav upp ställningen vid Ålem och fortsatte återtåget mot Högsby. Danskarna slog läger vid Skeppentorp vid den stora Stockholmsvägen. Redan innan danskarna hunnit in i Ålem hade man hunnit sätta sockenkyrkans dyrbarheter i säkerhet genom att bönderna grävde ner kyrksilvret och mässkläderna i en källare vid gården Granhult.

Hela kustlandet var lämnat öppet för fiendens härjningar och de började genast att bränna och mörda över sockarna Ålem, Mönsterås och Ryssby. Små trupper om ett par tre ryttare var utskickade åt olika håll för att plundra och tända på gårdarna. De som inte hade hunnit fly till skogs blev nedhugna. Danskarnas härjningar drabbade Ålems socken värst, då över 100 gårdar blev nerbrända. I Mönsterås socken skövlade fienden från Kråkeback och Långenäs i söder till Hammarglo, Siggehorva och Svartö i norr.

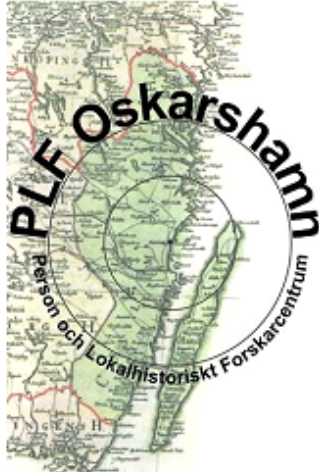
Den danska invasionsstyrkan avseglade från Kalmar till Öland fördelade på 16 fartyg. Den 31 maj landsteg de på Öland på sex olika platser från Borgholm i norr till Mörbylånga i söder. De svenska försvarstrupperna uppgick bara till 1300 man, vilka inte kunde hindra landstigningen vid Mörbylånga, som stöddes av eld från örlogsfartygen. Det danska kavalleriet kom snabbt iland och fördrev de svenska soldaterna. Rantzau, som var med kavalleriet, red mot Borgholm. I trakten av Rälla hade Per Hammarskjöld, befälhavare på slottet och öns kommandant, gjort stånd med tre fänikor och en fana rytteri samt några små kanoner och ett bondeuppbåd.

Det första danska anfallet slogs tillbaka, men under det andra kom det svenska kavalleriet i oordning och flydde. Det gjorde också knektarna. Alla som kunde tog sig tillbaka till Borgholms slott. Den svenska förlusten uppgick till 400 man och några kanoner. Danskarna började den 9 juni belägringen av slottet. Den 11 juni och två dagar i följd besköt slottsmuren av fyra tunga belägringskanoner och på kvällen den 12 var muren genombruten. Danskarna förberedde stormning och uppmanade Hammarskjöld att kapitulera. På morgonen den 13 juni erbjöd fienden besättningen fritt avtåg om den gav upp. Efter förhandlingar med danskarna fick besättningen fritt avtåga efter att ha gett löfte om att inte bekriga danskarna på tre månader. Dessvärre blev avtåget kaotiskt trots löftet. Danska knektar kastade sig över svenskarna och tog deras ägodelar och dödade flera. Bara 200 svenskar klarade sig med livet i behåll från Öland.

När Rantzau var klar med Öland avsåg han att föra sina trupper mot Jönköping och dess fästning. Han hade då omkring 6 500 man med sig. Danskarna sände en trupp med fotfolk och rytteri över till Mönsterås för att där uppföra en skans. Befolkningen i staden och dess omnejd hade visserligen till största delen hunnit rädda sig undan genom flykten, men dess kvarlämnade egendom bortfördes eller uppbrändes. Snart låg hela staden i aska. Kyrkans dyrbarheter bortrövades och de fyra klockorna i klockstapeln nedtogs och bortfördes sjöledes. Den 27 juni, sedan Rantzau själv kommit över från Borgholm till Mönsterås, bröt hela den danska krigsstyrkan upp, tågande i två kolonner, en från Ålem och en från Mönsterås. Sedan fortsatte plundringståget upp mot Högsby.

I nästa nummer avslutar Anders Rotviker sin skildring av Kalmarkriget

Köp PLFs CD-skivor!

CD 1 omfattar 50 socknar i Östergötland och norra Kalmar län
 CD 2 Omfattar mellersta Kalmar län och östra Jönköpings län
 CD 3 omfattar södra Kalmar län och en del församlingar i Blekinge och Kronobergs län
 CD 4 omfattar hela Öland
 OBS Nya versioner av CD-1 och CD-4 2010
 För mera detaljer om innehållet och hur Du betalar, gå in på <http://plfoskarshamn.se/> och klicka på "CD-skivor", eller [http://samblixt.se/PLF/CDs kivor.htm](http://samblixt.se/PLF/CDs%20skivor.htm)
 Priset på skivorna är 400 kr/st - för PLF-medlemmar 300 kr/st
 PLF-medlemmar, som har köpt CD-1 och CD-4, Version 1, betalar endast 150 kr om de anger både medlemsnummer i PLF och serienummer på gamla versionen av CD-1 resp CD-4
 Plusgiro 40 09 38-7 eller bankgiro 386-0475
 Observera! Glöm ej portot som är 35 kr/försändelse

PLF, Box 23, 572 21 OSKARSHAMN

Här kommer en reviderad version av artikeln i föregående nummer

Kindbergs vallonska ursprung.

I två artiklar 2010 (PLF-Nytt nr 94 och 95) har jag skrivit om släkten Kindbergs ursprung - tradition och verklighet? Jag har dokumenterat släkttraditionen som den förmedlats till mig och presenterat data som styrker att pistolsmeden Göthar Pehrsson Kindberg var född i Kinds härad, troligen Ullasjö som son till sedermera rustmästaren Per Olofsson Giebo som avled i en ålder av 92 år i Lockryd i Hillareds socken år 1732.

Jag tror fortfarande att allt detta är sant. Däremot har jag inte kunnat verifiera den hypotes jag framlagt att Per Olofsson Giebo var son till soldaten och bonden Olof Götharsson i Horshaga i Dalstorps socken. Jag har försökt följa användandet av namnet Göthar bakåt i tiden. Det kan mycket väl tänkas att detta är Göthars släkt men nu tror jag mer på att det är på hans möderne än på fädernet. Efter genomgång av nya uppgifter tror jag nämligen att det kan finnas sanning i påståendet att släkten har vallonursprung.

Det jag tagit fasta på är följande släkttradition: Per/Peder Olofsson Giebo skulle vara son till en vallon med namnet Olof. Denne vallon skall ha varit bergsman. När jag första gången skrev ner släkttraditionen vid ett möte med min sagesman Birger Linde 1974 berättade han att anfadern kom ifrån den norra och skogrika delen av Frankrike. Invandringen skall ha skett till ett järnbruk i närheten av Filipstad och därifrån skulle släkten ha kommit till Kinds härad i Västergötland.

Vad som tidigare inte nämnts är att Birger Linde också sade att hans morfar Algot Danielsson, kunde uttala anfaderns namn med fin fransk accent och att namnet hade en viss likhet med namnet på Europeiska kommissionens ordförande Jacques Delors (1985-95).

Vad som heller inte tidigare nämnts är en vapenutställning i Eksjö på tidigt 1950-tal då översten Olof Ribbing, f. 1887, som var avdelningschef för försvarsstabens krigshistoriska avdelning, berättat för Birger Linde att Göthar Kindberg var av belgiskt ursprung och blivit mästare i början av 1720-talet. Han hade dessförinnan arbetat vid ett fabriksverk där han så småningom avlade mästarprov. Varifrån Ribbing fått uppgiften om det belgiska ursprunget är dock inte känt. Här talas alltså om belgiskt och inte franskt ursprung.

I en av mina tidigare artiklar har jag avfärdat påståendet om vallonskt ursprung bl.a. på grund av namnet Olof och att vallonerna kom från Amsterdam till Göteborg. Detta kommenteras nedan. I Erik Appelgrens bok "Vallonerna namn" har jag granskat vilka släkter som

funnits i trakten av Filipstad och därvid funnit en vallonsläkt med en medlem med namnet Olof. Släkten Loreau var knuten till Hättsjöhyttan i Kroppa socken i Filipstads bergslag. Enligt samma notering skulle en Francois Loreau i Fada utanför Norrköping haft sin hustru kvar i Sedan i norra Frankrike. Så åtminstone en person med detta efternamn hade sitt ursprung i den del av Frankrike som Birger Linde förmedlat uppgift om.

Kjell Lindblom som gjort en sammanställning av uppgifter om namnbärare av namnet Loreau (se källförteckningen i slutet av artikeln) föreslår Eloy som det franska vallonnarnas namn som sedan blivit ändrat till Olof i Sverige. Det visar sig att det går att belägga att en Eloy Loraux var född 1657 i Wignehies i norra Frankrike (familysearch.org). Denna person har dock inte någon känd anknytning till Sverige. Det har alltså funnits män med denna namnkombination i Frankrike på 1600-talet. Kjell Lindblom framhåller att han inte kan belägga någon släktskap mellan ovan nämnda Francois Loreau och Olof Loreau.

Enligt Bernt Douhan i "Arbete, kapital och migration Valloninvandringen i Sverige under 1600-talet" skrevs 30 kontrakt med valloner från Sedan år 1600. Under perioden 1600-1625 fanns åtta valloner i Kroppa, och under tiden 1625-55 ökade antalet med 9 till sammanlagt 17. Det mest troliga är att Olof Loreaus far hette Grels/Greger (Olof kallas omväxlande Loreau respektive Grelsson/Gregersson, se nedan i samband med domboksuppgifter!). I Fada fanns en invandrad vallon (antagligen Francois Loreau) 1600-1625. Noteras kan också att Francois Loreau ibland kallas Francois Carlier (Appelgren Vallonättlingen och Lindblom Vallonsläkter, se hänvisning nedan). Detta namn skrivs på många olika sätt i Sverige; Kalliez, men också Kallie, Kalle och Coli eventuellt Kåller. Kan den Frans Kåller som omnämns alldeles intill Olof Loreau i mantalet för Kroppa 1665 är denna person?

En mycket intressant källa till de vallonska namnen och svensk emigration är "Dictionnaire des noms de famille en Belgique", där man kan läsa om namnens betydelse och när utflyttning skedde till Sverige.

När jag närmare undersöker Olof Loreau"/Lorre" finner jag följande: Olof (Gregersson) Lorre är sannolikt son till den Greger/Grels Olofsson (som alltså bör ha inkommit från Frankrike) som i mantalet 1622 finns i Byn i Älgå, där Olof Lorre bodde troligen fram till 1642.

Olof Grelsson/Gregersson Lorre/Loreus/Lårri/Lori är kolare i Kroppa 1633-68. 1640 bor han i Rishöjden, Kroppa. Från 1643 bor han i Hättsjöhyttan i Kroppa. Äldsta belägget för honom som jag fått hjälp att hitta är i Kroppa sockens roteringslängd från 1640, där man kan hitta Oluf Grelsson Lorre i Rüşhögd i Älgå socken. (Uppgiften från Erik Mangsbo, Rötter (Kroppa socken 16 april 2011).

I mantalet 1643 finns han i Hättsjöhyttan i Kroppa. 1655 är hustru Ingri nämnd och 1656 anges bara Olof och dottern Ragnil och då stavas namnet Lorre.

1665 har han flyttat till Lårhöjden i Kroppa med sin andra hustru. Lårhöjden har troligen fått sitt namn efter honom. Sista mantalet som han och hans hustru nämns i är 1668 och därefter nämns han ensam 1669 och 1670. Han lever ännu 1686 då han stäms till tinget men finns inte omnämnd som död i Kroppas äldsta kyrkbok som startar 1687.

I Färnebo häradsrätts protokoll, som jag fått hjälp av att söka igenom av Anna Lisa Göransson och Kjell Åberg, påträffades tre notiser vid sökning på Lorre:

Hättsjöhyttan 1652 s. 191 fälldes han till böter för att han olovligt huggit ett fall, samt när han eldade på detta.

Lårhöjden 24/11 1664 s. 284 § 18 står följande om honom: "Näst affsades att then löön som står inne effter Ingeborg Larsdotter, hoos Oluff Lorre i Lorrehögden, och Joen i Bak-Lijden, begge i Croppa sochn, then skall hennes syster h[ustru] Kirstin Larsdotter i Phillippistadh upbära".

Lårhöjden 26/2 1685 s. 80 § 1 Nämns han i samband med oegentligheter som begåtts av Otto Dress.

Ytterligare 4 notiser påträffades vid sökning på namnet Olof Gregersson:

Olof Gregersson i Hättsjöhyttan? 1648 s. 111 Här omnämns han i samband med att de 6 bergsmännen i Hättsjöhyttan klagade över hyttskatten 1645 och 1646. Han är alltså bergsman!

1648 s. 121 Här nämns han angående vem som kan lösa sjundedelen i Hättsjöhyttan.

1657 s. 46 Detta år dömdes Olof Gregersson att böta 20 marker för "vådebrand, att hans eld aff mijlan eller kasan kom uth och brände up 220 stavrum wedh för Lennerdt von Savelandt på Croppa"

1659 s. 82 nämns han i samband med skogsbrand. Troligen var Olof Lorre född omkring 1605 eftersom han försvinner i mantalet 1670 när han är 65 år. Hustrun Ingri dör troligen 1655.

Vi vet alltså att Lorre hade en dotter Ragnil. Intressant är att notera att i Åskagen i Kroppa avlider gamla änkan Ragnela Hybbersdotter 1689, 109 år gammal och alltså född 1580. Hon kan vara Olof Lorres svärmor eftersom Olofs dotter Ragnil kan ha fått hennes namn. Olofs dotter Ragnil omnämns endast 1656 så vi kan anta att hon var född 1641 eftersom hon bör ha varit 15 år när hon nämns i mantalet första gången. Vidare är en son till Olof Lorre känd som hette Mattias/Mats Olsson. Han omnämns i kyrkoräkenskaperna i Kroppa och vid sitt giftermål som Lorre. Han bodde liksom sina föräldrar i Lårhyttan och levde till en ålder av 98 år och avled 1747 vilket ger födelseåret 1649. För övriga barn hänvisas till släkttabellen nedan.

I mantalen nämns alltså endast dottern Ragnil. Övriga barn (utom Peder) nämns i kyrkböckerna i samband med giftermål eller genom att de bor i Lårhöjden och därför kan antas vara hans barn. Vi kan vidare notera att det finns en Hertsen Andersson (död 1689 i Stegelviken, Lungsund) vars hustru enligt mantalet heter Rangela och skulle kunna vara den ovan nämnda Rangela Hybbersdotter. Intressant är detta eftersom Olof Lorres dotter Brita döper ett barn till just Hertsen.

Att det skulle finnas en son Peder/Per Olofsson född omkring 1640 ser jag som mycket rimligt med utgångspunkt från den detaljerade traditionen om släkten Kindberg som alltså går till punkt och pricka förklara med att Per Olofsson är son till Olof Lorre. Att Per inte förekommer i mantalen är inte så underligt eftersom inga barn förutom Ragnil finns där. Det är mycket ovanligt att några barn nämns i längderna. I vissa fall utelämnas alla barn och i andra fall när barnen flyttar hemifrån tidigt finns de heller inte med. Kyrkböckerna börjar inte förrän i slutet av 1680-talet. Jag misstänker att Peder blivit gruvdräng innan han fyllde 15 år och därför inte finns med i föräldrahemmet och vidare att han lämnat Kroppa 1656-57 för att via Göteborg flytta till Kind. Man kan notera att bland de anställda hos Lennerdt von Saveland på Kroppa (Se mera nedan) finns två drängar med namnet Per 1655 och en av dessa skulle kunna vara Per Olofsson. De finns inte kvar 1656.

I mantalet för Kind finns en Peder som 1657 är gift i Varred i Långhem och som skulle kunna vara Per Olofsson Giebo. Från tidigare redovisad information vet vi att Per Olofsson Giebos tvillingsöner nämligen föddes i Långhem 1660. En sonson till Peder var smed just i Varred. Klensmide förekom i Kinds härad redan på 1500-talet så Peder kan ha sysslat med det just där. Det är å andra sidan mycket möjligt att han redan

1660 tagit värvning och i så fall är han inte med i mantalet, eller att han är dräng i Länghem men utan namn i mantalslängden. Ytterligare en möjlighet är att han vistas på Torpa Stenhus hos Stenbock och då finns han heller inte med i mantalet.

Enligt min teori flyttade Peder Olofsson 1656-57 till Göteborg och jag misstänker att han följde med någon av bröderna Jan eller Lennerdt von Saveland som bodde i Kroppa när de reste dit, där de senare bosatte sig. Jan von Savelands hustru begravdes där 1658. Lennerdt von Saveland på Croppa som nämns ovan i samband med våldeld kände alltså Lorres. Om någon av bröderna von Saveland och Peder Olofsson reste tillsammans så tog de antagligen båt från Karlstad till Göteborg och då kan vi få en förklaring på varför man sa att vallonererna ankommit med skuta till Göteborg. Sedan tog sig i så fall Peder vidare vägen till Kinds härad.

Släkttabell.

Eloy Loreau i Sedan i norra Frankrike?

Grels/Greger Olofsson f. omkr. 1590 (boende i Byn i Älgå 1622)

Olof Grelsson/Gregersson Loreau/Laurens (omkring 1605-1686) gm Ingrij enligt mantalet 1655 (boende först i Älgå, därefter i Hättälvsbyttan och från 1665 i Lårhöjden i Kroppa)

Barn:

- 1 Peder Olofsson Giebo (1640-1732) (enligt traditionen)
- 2 Ragnil f. omkr. 1641 död troligen före 1687
- 3 Carl Olofsson (1644-1695), torpare på Lårhöjden
- 4 Mattias/Mattes/Mats Loreau (1649-1747)
- 5 Brita Olofsdotter (f. omkring 1655) boende på Västra Jordkullen, Kroppa

(Uppgifter om barnen kommer från noteringar i samband med deras död eller i samband med att de är dopvittnen)

Slutsatser.

I denna artikel har jag ytterligare granskat eventuell verklighetsbakgrund bakom den Kindbergska släktens vallonursprung och funnit att nästan alla delar i traditionen kan stämma om man utgår ifrån att stamfadern är den Olof Lorre/Loreau som bodde i Kroppa socken i Värmland 1643-86.

Om Loreau kom till Sverige i början av 1600-talet är det två generationer mellan Göthar Kindberg och den inkommande vallonen, vilket stämmer med den munt-

liga traditionen. Olof får då antas ha inkommit med sina föräldrar. Olof var kolare och kallas också i slutet av sitt liv för bergsman. Släkten kommer från den norra skogrika delen av Frankrike och kan troligen räknas som vallonsk. Olof Ribbing har talat om belgiskt ursprung, men norra Frankrike stämmer med uppgifterna från Appalgren om just släkten Loreau och dessutom bär ju en av personerna med detta namn förnamnet Olof och kommer till ett bruk i trakten av Filipstad.

Enligt artikeln skulle Peder Olofsson vara äldste sonen till Olof Loreau och jag har föreslagit att han vid 16-17 års ålder lämnat Värmland och med båt kommit till Göteborg och vidare till Länghem i Kinds härad i Västergötland. Han kan då haft sällskap med någon av bröderna von Saveland. Jan var arrendator av de Geers bruk i Kroppa. Från 1657 kan vi konstatera att Peder Olofsson troligen var i Länghem. Hans vidare öden har tidigare beskrivits i mina artiklar om släkten Kindberg i denna tidning i augusti och oktober 2010.

Jag har haft stor tilltro till den släkttradition som förmedlats från Algot Danielsson. Detta beror på sanningshalten i andra delar av släkttraditionen som gäller traditionerna kring vår släkts skotska ursprung genom släkten Keith och flera detaljer som har kunnats kontrolleras när det gäller släkten Kindberg som jag tidigare redovisat.

Det finns också en stark tradition om vallonursprung för den i Kindbergssläkten ingifta släkten Lönnkvist vars ursprung förtjänstfullt behandlas av Bengta Källström och Mats V Pehrson i boken "Släktkrönikan-Per Victor Pehrsson och Mathilda på Gelleråsen, med framåt-, bakåt- och sidoblickar" men jag har ännu inte kunnat finna ett tänkbart samband med Olof Lorre eftersom han är för ung för att vara fader till den Huger Olofsson som påstås ha vallonursprung.

Det återstår självklart mycket arbete att verifiera vallonursprunget som jag berättat om i denna artikel och alla som kan bidra med uppgifter om detta eller motbevisa de teorier jag har framlagt är varmt välkomna att kontakta mig på e-postadress Claes.Linder@telia.com

Uppsala i oktober 2011 Claes Linder

Förutom de källor som angivits i artikeln "Släkten Kindbegs ursprung - tradition och verklighet" del 2, PLF-Nytt nr 95, sid 5-6

Mantalslängder för Jösse och Färnebo härader

Uppgifter ur Färnebo härads domböcker (genom AnnaLisa Göransson och Kjell Åberg)

Appelgren, Erik: Vallonernas namn Stockholm 1968-69

Dahl Ingvar forskning om Värmland <http://hem.passagen.se/onnberg/links8-forskningidahl.html>

Herbion, Jules och Germain, Jean: Dictionnaire des noms de famille en Belgique romane et dans les régions limitrophes : (Flandre, France du Nord, Luxembourg) / Jules Herbillion, Jean Germain ; avec la collaboration de Frans Debrabandere et de Jean-Marie Pierret Författare Herbillion, Jules ISBN 2-87193-228-X Ort/förlag/år Bruxelles Crédit Communal 1996

Jonsson, Gunilla om släkten von Saveland på Rötter (under rubriken Schröder/Skröder 30 mars 2006)

Källström, Bengta och Pehrson Mats V: Släktkrönikan-Per Victor Pehrsson och Mathilda på Gelleråsen, med framåt-, bakåt- och sidoblickar producerad i egen regi, Tryck: N & B Söder /com.print ab 2001.

Lindblom, Kjell Vallonsläkter under 1600-talet, Stockholm 1989 (släktena Loreau och Carlier) Släkten Loreau i "Vallonättlingen" nr 1 1988

Överström, Simon: Bilder ur Kroppa sockens historia Karlstad 1947, Tryck: Nya Wermlands-Tidningen

Jag vill varmt tacka Kjell Åberg i Mellerud för uppgifterna ur Färnebo domböcker liksom Anna Lisa Göransson, Karlskoga, Erik Mangsbo, Deje och Mats Karlsson, Hova.

Nya medlemmar i PLF

Nr	Namn	Postadress	Postnr	Postort	Telefonnr
2907	Ev a-Marie Halldén	Sankt Pauligatan 31 A Lgh 1301	416 50	GÖTEBORG	
2908	Lars Palmgren	Magnus Ladulåsgatan 59 5 tr	118 27	STOCKHOLM	
2909	Stefan Nilsson	Enhagsvägen 31	589 43	LINKÖPING	013-48 22 821
2910	Rune Odlander	Västgötagränd 7 Lgh 1501	118 28	STOCKHOLM	08-720 1790
2911	Bo Falk	Stengatan 16 A	572 31	OSKARSHAMN	0491-104 82
2912	Roger Nilsson	Knipegränd 5	383 35	MÖNSTERÅS	0499-14 345
2913	Mairon Petersson	Dalgatan 9	572 51	OSKARSHAMN	0491-157 92
2914	Håkan Andersson	Sippetorp 2	572 92	OSKARSHAMN	0491-330 17
2915	Tonny Svensson	Häggvägen 18	572 31	OSKARSHAMN	0491-105 66
2916	Gitte Myhré	Kaptensvägen 10	246 31	LÖDDEKÖPINGE	
2917	Karin Ohlsson	Paradisgränd 9 Lgh 1204	151 36	SÖDERTÄLJE	
2918	Håkan Svensson	Aprikosgatan 80 Lgh 1204	165 66	HÄSSELBY	
2919	Helena Magnusson	Kvarnlyckan106	388 94	VASSMOLÖSA	0480-324 21
2920	Sven-Åke Johansson	Flädergatan 8	570 91	KRISTDALA	0491-705 98
2921	Ewa Karlsson	Lilla Grönö	572 95	FIGEHOLM	0491-360 75
2922	Niklas Sargénus	Teknikervägen 50	141 73	SEGELTORP	08-502 201 03
2923	Göran Sjöo	Gröna Gatan 13	342 50	VISLANDA	0472-307 11
2924	Laila Jansson	Södra Långgatan 22 Lgh 1105	572 31	OSKARSHAMN	0491-152 06
2925	Göran Jergefalk	Legendvägen 21 Lgh 1203	176 70	JÄRFÄLLA	08-761 2293
2926	Ingrid Crona	Munkgatan 7, LGH 1103	572 52	OSKARSHAMN	0491-196 50
2927	Bertil Andersson	Brantestad 142	598 95	VIMMERBY	0492-430 40
2928	Rolf Aldebert	Viskärsgatan 4	572 40	OSKARSHAMN	0491-842 13
2929	John Svensson	Lyckebovägen 23	572 61	OSKARSHAMN	0491-191 12
2930	Thomas Persson	Soltorpsvägen 22	147 32	TUMBA	08-530 350 09
2931	Gunne Skön	Marvadsvägen 5	383 92	MÖNSTERÅS	0499-106 83
2932	Folke Johansson	Box 81	384 22	BLOMSTERMÅLA	0499-201 34

26 nya medlemmar efter PLF-nytt nr 98

Antalet medlemmar är i dag 1 635 varav 1 566 har betalat för 2011.

Nytt eller uppdaterat efter PLF-nytt nr 98

Datum	Församling	Kod	Födda	Vigda	Döda	Inflytt.	Utflytt.	Husf.
2011 10 04	Almesåkra	ALM			1901-1945			
2011 09 29	Barkeryd	BAR			1901-1946			
2011 09 08	Borgholm	BOR		1821-1940				
2011 09 08	Bredsåtra	BRE		1712-1940				
2011 10 06	Bringetofta	BR I			1901-1946			
2011 09 08	Böda	BÖD		1712-1951				
2011 08 31	Djursdala	DJU			1900-1937			
2011 08 01	Egby	EGB	1940					
2011 10 07	Flisby	FLB			1901-1946			
2011 08 13	Fliseryd	FL I	1819					
2011 09 29	Forserum	FOR			1939-1946			
2011 09 08	Föra	FÖR		1656-1940				
2011 09 08	Glömminge	GLÖ		1734-1940				
2011 09 08	Gräsgård	GRÄ		1690-1940				
2011 10 08	Gullabo	GUL		1928 1932 1934 1936 1938-1946				
2011 08 01	Hulterstad	HUL		1941-1969				
2011 08 09	Hälleberga	HÄL		1912-1919				
2011 09 25	Hässleby Mariannelund	HÄS		1939-1940				
2011 10 11	Kalmar stadsförsamling	KST	1910 1916-1920	1921 1919-1920	1901 1902			
2011 09 26	Listerby	LIS			1901-1946			
2011 08 13	Långasjö	LÅS			1861-1873			
2011 09 30	Malmback	MAM			1928-1946			
2011 09 25	Myresjö	MYR		1860-1940	1895-1899			
2011 10 05	Nye	NYE		1898-1920 1924-1933 1936 1938				
2011 10 09	Nässjö landsförsamling	NÄL			1914-1946			
2011 10 10	Nässjö stadsförsamling	NSJ			1901-1946			
2011 08 24	Oskarshamn	OSK			1878 1879			
2011 08 30	Pelarne	PEL			1900-1937			
2011 08 22	Risinge	RIS			1905-1920			
2011 09 01	Rumskulla	RUM			1900-1947			
2011 09 02	Ryssby	RYS			1645 1post 1652-1657 1672-1689			
2011 08 02	Räpplinge	RÄP		1664-1947				
2011 09 02	Södra Vi	SVI			1900-1946			
2011 08 01	Tuna	TUN		1704 1724 1938-1940				
2011 10 11	Vimmerby landsförsaml.	VLA			1900-1937			
2011 10 10	Västra Eneby	VÄE	1871-1878					
2011 09 15	Åby	ÅBY		1898-1952				
2011 09 29	Ålem	ÅLE	1940					

Antalet poster i vår databas är i dag 4 669 197

Välkommen till vår nya hemsida!

www.plfoskarshamn.se

Nu har PLF fått en ny hemsida i modern stil och med mycket större möjligheter. Vi vill gärna att ni själva deltar i utformningen t.ex. genom att komma med gamla bilder från regionen, sådana som vi kan lägga in i vårt Bildgalleri. Skicka då också med information om bilden samt vem den tillhör eller vem som tagit fotot.

Det kommer att finnas kategorier för olika ämnen t.ex. Gamla människor, Torp/Stugor, Platser, Stadsbilder, Kartor m.m. Allt som tillhör bygden/området, som vi möter i vår forskning, kan vara av intresse. Välkomna med era bidrag! Vi har gott om utrymme på vår nya hemsida.

Återstående tidsplan fram till årsmötet 2012

	46	19/11	14.00	Föreningsmöte	Kyrkogårdsgatan
	49	7/12	18.00	Styrelsemöte	Kyrkogårdsgatan
2012	2	11/1	18.00	Styrelsemöte	Kyrkogårdsgatan
	4	25/1		PLF-nytt nr 100	Kyrkogårdsgatan
	7	18/2	14.00	Årsmöte	Kyrkogårdsgatan

Prova på släktforskning.

PLF har börjat med en "prova på" i släktforskning för 65+. Vi startade den 12 okt. 8 träffar är planerat och 9 deltagare varje gång. Under ledning av Birgitta Dahleman Britt Maria Ekstrand och Gunnar Håkansson.

Huvudsakligen kommer vi att bekanta oss med all information om släktforskning som finns på internet. Samt PLFs CD-skivor som är den bästa ingången, innan man lärt sig tyda handstilar.

Britt Maria Ekstrand 2011

Kulturnatten den 11 november

Kulturnatten är ett arrangemang som återkommer varje höst. Då brukar det vara ovanligt mycket folk i rörelse ute på stan. I år äger Kulturnatten rum fredagen den 11 november. Nästan alla föreningar och organisationer i Oskarshamn bidrar med information, upplevelser och underhållning.

PLF kommer också att ha öppet hus i lokalerna på Kyrkogårdsgatan 11 mellan klockan 17.00 och 22.00. Program kommer den 2 november och finns då bl.a. på Turistbyrån och alla bibliotek i kommunen.

Brevfrågor på databasen sänds till

PLF, Box 23, 572 21 OSKARSHAMN

Tel. Arbetsstugan 0491-76 08 78

Telefontider till PLF-lokalen:

Tisdagar 14.⁰⁰ - 17.⁰⁰

Plusgironummer 40 09 38-7

Bankgironummer 386-0475

E-post: info@plfoskarshamn.se

Du kan också skicka dina frågor via vår hemsida, som du når med adressen

www.plfoskarshamn.se. Under rubriken Internet-sökning hittar du vårt elektroniska formulär.

Eller direkt med frankerat kuvert (2 x 6 kronor) till

PLF, Box 23, 572 21 Oskarshamn

Tel. 0491-76 08 78

Edith Carlsson, Kumlemar 304

380 53 FLISERYD Tel. 0491-930 14.

Kostnader för brevfrågor

Vi tar **40 kronor per svar** enligt det särskilda frågeformuläret eller för brev med max fem frågor.

Vi tar **80 kronor för samma tjänster** till icke medlemmar.

Sänd också med ett

frankerat svarskuvert (2 x 6.00 kr = frimärke)!

Avgifterna för svar på brevfrågor sändes in via plusgiro. OBS! Sänd ej kontanter tillsammans med sökblankett och brev.

Pengarna sänds via plusgiro. Meddela på talongen, vad pengarna är avsedda för. Det kan ibland uppstå missförstånd om detta.

Nästa nummer av PLF-nytt kommer ut den 25 januari